
**FATURALARDA NİHAİ TÜKETİCİ VE
DÜZENLEME ŞARTLARI: 509 VE 515
SAYILI TEBLİĞLER**

**HAZIRLAYAN
HAKAN GÜREL
GELİR UZMANI**

Türkiye’de 2025 Yılı Fatura Düzenleme Yükümlülükleri

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de 2025 yılı için fatura düzenleme yükümlülüklerini, elektronik fatura (e-Fatura) ve elektronik arşiv fatura (e-Arşiv Fatura) uygulamalarını, ayrıca Vergi Usul Kanunu (VUK) kapsamında öngörülen özel usulsüzlük yaptırımlarını analitik bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır.

577 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği temel alınarak, fatura düzenleme eşiği, cezai yaptırımlar ve indirim mekanizmaları sistematik bir şekilde değerlendirilmiştir.

Ayrıca 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve bu tebliğe yapılan değişikliklerle yayımlanan 515 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde, e-arşiv faturalarda nihai tüketici kavramını ve e-arşiv fatura düzenleme şartlarını detaylı bir şekilde ele almaktadır.

1. Giriş

Türkiye’de vergi sisteminin temel taşlarından biri olan fatura düzenleme yükümlülüğü, ekonomik işlemlerin kayıt altına alınması, vergi matrahının doğru belirlenmesi ve mali şeffaflığın sağlanması açısından kritik bir işlev üstlenmektedir.

Vergi Usul Kanunu’nun (VUK) 232’nci maddesi, bu yükümlülüğün normatif çerçevesini oluştururken, 30 Aralık 2024 tarihli Resmî Gazete ’de yayımlanan 577 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği, 2025 yılı için fatura düzenleme eşiği, elektronik belge uygulamaları ve özel usulsüzlük yaptırımlarına ilişkin önemli güncellemeler getirmiştir.

2. Fatura Dzenleme Yüklölüğüün Normatif ve Operasyonel Kapsamı

2.1. VUK Madde 232'nin Yasal Çerçevesi

VUK'un 232'nci maddesi, Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

- Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara,
- Serbest meslek erbabına,
- Kazancı basit usulde tespit edilen tüccarlara,
- Defter tutma yükölülüğüne tabi çiftçilere,
- Vergiden muaf esnafa,

Gerçekleştirdikleri mal teslimi veya hizmet ifası karşılığında fatura düzenlemek ve karşı taraftan fatura talep etmekle yükölüdür. Söz konusu düzenleme, ekonomik işlemlerin vergisel kayıt altına alınmasını ve denetim etkinliğini artırmayı hedeflemektedir.

2.2. Fatura Dzenleme Eşığı ve İstisnai Durumlar

577 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğı'ne göre, 2025 yılı için fatura düzenleme eşığı 9.900 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. İşlem bedelinin bu eşığı aşması halinde fatura düzenlenmesi zorunludur. Bununla birlikte, işlem bedeli 9.900 TL'nin altında olsa dahi, alıcının talebi üzerine fatura düzenleme yükölülüğü devam etmektedir.

Bu düzenleme, vergi mükellefi olmayan ekonomik aktörlerle yapılan işlemlerde esneklik sağlarken, vergisel uyumun artırılmasını desteklemektedir.

3. Elektronik Belge Uygulamalarının Operasyonel ve Teknik Boyutları

3.1. e-Arşiv Fatura Yükümlülüğünün Kapsamı ve Uygulama Esasları

Elektronik belge uygulamaları, Türkiye’de vergi sisteminin dijital dönüşümünün temel unsurlarından biri olup, sahte fatura riskini (VUK Madde 359) azaltmayı ve denetim etkinliğini artırmayı hedeflemektedir. 2025 yılı için e-Arşiv Fatura yükümlülüğüne ilişkin düzenlemeler şu şekilde yapılandırılmıştır:

- 1 Ocak 2025- 31 Aralık 2025 döneminde, e-Fatura ve e-Arşiv Fatura sistemine entegre olmayan mükellefler, vergiler dahil toplam tutarı 3.000 TL’yi aşan faturaları e-Arşiv Fatura formatında düzenlemek zorundadır.
- 1 Ocak 2026 itibarıyla, tutar eşiği kaldırılarak tüm faturalar e-Arşiv Fatura olarak düzenlenecektir.

Bu düzenleme, 2024 yılında uygulanan eşiklerle (vergi mükellefleri için 6.900 TL, diğerleri için 5.000 TL) karşılaştırıldığında, elektronik belge kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik stratejik bir adımı yansıtmaktadır. e-Arşiv Fatura, Gelir İdaresi Başkanlığı’nın (GİB) e-Belge sistemine entegre bir yapı sunarak, vergisel denetim süreçlerini kolaylaştırmaktadır.

3.2. Nihai Tüketicilere Yönelik Teknik Düzenlemeler

Nihai tüketici, vergi mükellefi olmayan ve satın aldığı mal veya hizmeti ticari amaçla kullanmayan ya da satmayan bireylerdir. Örneğin, bir marketten alışveriş yapan bir kişi nihai tüketici olarak kabul edilir.

Vergi mükellefi olmayan nihai tüketicilere düzenlenen faturalarda, vergi dairesi, vergi kimlik numarası veya T.C. Kimlik Numarası gibi

tanımlayıcı bilgilerin yer alması zorunlu değildir. T.C. Kimlik Numarasını paylaşmak istemeyen tüketiciler için, e-Arşiv Faturalarında alıcı hesap numarası alanına “1111111111” kodu girilebilir.

Ayrıca, satıcılar, nihai tüketicilerin bildirdiği bilgilerin doğruluğunu teyit etmekle yükümlü değildir. Bu düzenleme, kişisel veri gizliliği (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK) ile vergisel uyum arasında bir denge kurmayı amaçlamakta olup, mükelleflerin operasyonel yükünü azaltmaktadır.

Bu düzenleme, 483 sayılı tebliğ uyarınca ÖKC’den muaf olanlar ile 507 sayılı tebliğ kapsamında Güvenli Mobil Ödeme ve Elektronik Belge Yönetim Sistemi’nden yararlanan mükellefler için geçerlidir.

4. Özel Usulsüzlük Yaptırımlarının Teknik ve Normatif Analizi

4.1. Vergi Mükelleflerine Uygulanan Yaptırımlar

Vergi Usul Kanununun 353/1 inci maddesine elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere, verilmesi ve alınması icap eden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması, düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi, bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken Maliye Bakanlığınca belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere kâğıt olarak düzenlenmesi ya da bu Kanunun 227, 231 ve 234 üncü maddelerine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların her birine, her bir belge için bir takvim yılı içinde ilk tespitite 14.000 TL Türk lirasından, sonraki tespitlerde Kanuna bağlı aşağıda yer alan 2 sayılı cetvelde yer alan tutarlardan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının %10’u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilmektedir.

Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	14.000
1.Tespit	
Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	14.000.000
Kanuna Bağlı 2 sayılı Cetvel	
2.Tespit	28.000
3.Tespit	43.000
4.Tespit	57.000
5.Tespit	70.000
6.ve sonraki tespitler	140.000

Bildirim Muafiyeti: Alıcı, fatura almama fiilini, belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden 5 iş günü içinde idareye bildirirse, alıcı adına yaptırım uygulanmaz. Ancak, fatura düzenlemekle yükümlü olan adına yaptırım üç katı oranında tahakkuk ettirilir. Bu mekanizma, dolaylı vergilendirme sisteminin etkinliğini artırmayı hedefler.

4.2. Vergi Mükellefi Olmayanlara Uygulanan Yaptırımlar

Vergi mükellefi olmayan ekonomik aktörler, alınmayan her bir fatura için 7.000 TL özel usulsüzlük yaptırımıyla karşı karşıyadır. Ancak, fiilin belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden 5 iş günü içinde idareye bildirilmesi halinde, bu aktörler adına yaptırım uygulanmaz. Bu düzenleme, dolaysız vergi yükümlülüklerini hafifletmeyi ve vergisel uyumu teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

4.3. Yaptırım İndirimi ve Uzlaşma Mekanizmaları

2025 yılında, 33.000 TL'nin altındaki özel usulsüzlük yaptırımları uzlaşma kapsamına alınmamaktadır. Ancak, VUK'un 376'ncı maddesi ve Ek Madde 1 uyarınca, öngörülen koşulların yerine getirilmesi durumunda yaptırımın %75'i indirilmekte ve yalnızca %25'i tahsil edilmektedir. Bu mekanizma, progresif vergi oranlarının adalet ilkesine uygunluğunu desteklemekte ve mükelleflerin mali yükünü azaltmayı hedeflemektedir.

5.Teknik Deęerlendirme

2025 yılı düzenlemeleri, Türkiye’de vergi sisteminin dijitalleşme ve şeffaflık hedeflerini güçlendiren önemli bir dönüşüm sürecini yansıtmaktadır. e-Arşiv Fatura uygulamasında tutar eşliğinin düşürülmesi, elektronik belge kullanımını yaygınlaştırma yönünde etkili bir strateji sunmaktadır.

Tablo 1, 2025 yılı için fatura düzenleme ve yaptırım uygulamalarına ilişkin temel parametreleri özetlemektedir:

Kategori	Parametre	Tutar (TL)	Açıklama
Fatura Düzenleme Eşığı	İşlem bedeli	9.900	Alıcı talebiyle alt tutarlarda da zorunlu
e-Arşiv Fatura Eşığı (2025)	Vergiler dahil toplam tutar	3.000	2026’da tutar sınırı kalkar
İlk Tespit Yaptırımı	Fatura düzenlememe/almama	14.000	Vergi mükellefleri için
Mütekip Tespit Yaptırımı	Belgenin %10’u, asgari VUK 2 Cetveli	Değişken	Katlanarak uygulanır
Mükellef Olmayan Yaptırım	Alınmayan her fatura için	7.000	Bildirimle muafiyet sağlanır
Yaptırım İndirimi	33.000 TL altı yaptırımlar, %75 indirim	-	Uzlaşma dışı, %25 tahsil edilir

Bu tablo, düzenlemelerin teknik yapısını ve vergisel uyum süreçlerini özetlemektedir. e-Arşiv Fatura sisteminin entegrasyonu, GİB’in merkezi veri tabanına dayalı denetim kapasitesini güçlendirirken, sahte fatura riskini azaltmayı hedeflemektedir.

6. Sonuç

Türkiye’de 2025 yılı için fatura düzenleme yükümlölükleri ve özel usulsüzlük yaptırımları, vergi uyumunun dijitalleşme ve şeffaflık ekseninde güçlendirilmesini hedefleyen kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. 9.900 TL’lik fatura düzenleme eşiğı, e-Arşiv Fatura zorunluluğı ve yaptırımlardaki güncellemeler, mükelleflerin ve nihai tüketicilerin vergisel yükümlölüklerini doğrudan etkilemektedir.

Kaynakça

Türkiye Cumhuriyeti. (1961). Vergi Usul Kanunu, Kanun No: 213, Resmî Gazete, 10 Ocak 1961.

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2019). 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı, Resmî Gazete, Sayı: 30923, 19 Ekim 2019.

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2020). 515 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı, Resmî Gazete, Sayı: 31004, 15 Ocak 2020.

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2024). 577 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı, Resmî Gazete, Sayı: 32768 (2. Mükerrer), 30 Aralık 2024.

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2025). e-Belge Uygulama Kılavuzu. Erişim: <https://ebelge.gib.gov.tr>.